

Das Latweeschu draugs.

1844. 7. Dezember.

49ta lappa.

Utgreests negeru wehrgs.

Pateefigs notiffkumb.

Virma nodaka.

Kahbus gaddus juhmallá dshwojis — tá stáhta weens mahzitajs — aizinaja manni weens fugga kapteine pee fewim un stáhtija, ka wínsch manná draudse or fewu un behrneem effoht peemettees, un ka tam arri weens negeris effoht, kas jaw trihs gaddus tam kalpojohr. »Wínsch irr muddigs puifis, — tá tas fazzija — un gauschi grihb, lai to křistitu. Es tam apfohliju, juhs tapeh; luhar, woi juhs to qan arri warretu darriht.« — Es arbildeju: »Woi tad tam irr arri jau kahda arshichana no křistigas tizzibas mahzibahm, un no Deewa raksteem?«

Kapteine arbildeja: »Ja; no teem wínsch runna dauds ar zittu fugga falmi, jebfchu ta wínnu par ko issmeij; bet wínsch to wíffu ponefs ar pajeeschannu.

Mahj. Woi tad wínsch jums labbi un gohdigi kalpo?

Kapt. Ja, wínsch irr tas labbakais un gohdigakajs puifis par wíffu mannu falmi.

Mahj. Woi tad wínsch ar ween tahds labs bija?

Kapt. Nè, eefahkumá wínsch nebij tahds gohdigs, jo wínsch daudsreis melloja un fagge; bet nu eefsch fcheem pehdigeem diweem gaddeem wínsch gluschi irr palizis jics zilweks.

Mahj. Labbi, man preeks buhs wínnu redseht; warr buht, ka es wínnu warreschu eefahkt mahzih, un no ta tad warreschu redseht, woi to warreschu křistih jeb ne. Woi wínsch mahf grahmatu lassih?

Kapt. Ja; wínsch dauds effoht ar to mahzichannu nopuhlejees, un manna faimie stáhta, ka wínsch daschu nodaku no bihbeles křaidri mahfoht lassih. Kad es to pee jums warretu arfuhth?

Mahj. Nihru, peh; puffedeenas.

Kapt. Es wínnu fuhtrichu; tad redseht, woi to warrehs křistih jeb ne. To fazzijis, kapteine aifgahje.

Es preezajohs, ka nu dabbuschohht weenu dehlu no tahdas tahlas semmes mahzih, fura wehrga buhschana manni gauschi křistinaja, kad apdohmaju, ka tee, kas fauzahs par křistigeem zilwekeem, wínnu par tahdu wehrgu bij padarrijufchi. Das negeris atnahje noliktá laiká. Wínsch bij jauns puifis, un preezigs no waiga. Es tam likku peefehsteet, un fazziju: »Taws kungs man irr stáhtijis, ka tu grihbhoht křistihis tapt.«

Neg. Es gauschi wehlejohs palikt par křistigu zilweku.

Mahj. Kapeh?;

Reg. Tapedj, es sinnu, ka tee fristiti zilwek, kad tee mirst, debbesis eeset.

Mahj. Woi jaw tas ilqi irr, ka qribbi fristites rapt?

Reg. Nu jaw irr diwi aaddi, kamehr Amerikas semmè biju, un tur dsirdeju kahdu mahjitaju spreddiKi fakkoht; no ta laika.

Mahj. Kur tu effi dsimms?

Reg. Uhprikas semmè. Wehl gluschi mass pufens biju, kad balti zilwek manni fahesee un par wehrau aifwedde.

Mahj. Kà tas notikke?

Reg. Kòhdureis no mahjas aifgabju us juhmallu, tur pa smitrim gleemeschus mefleht; kad nu peeleezees tohs lassju, nahje kohdi balti laiwineeki un manni aifwedde. No ta laika neredsi ju neds tehru, neds mahi. Es tappu fuggi eeliks un ar to aiwests us Jamaikas fallu, Amerikas semmè, un tur weenam funaam pahrdohs. Pee scha funga es kahdus aaddus kalpeju, kamehr wiasch manni schim fugga koptinom pahrdewe, pee kerra nu jaw trihs aaddus esmu par fullaini. Wiasch irr tabs fungs; wiasch atlaide man par brihw, un no scha loika es esmu arween pee wiina palizis.

Mahj. Kad tu wehl Uhprikas semmè biju, woi tad tu arr'ko sinnaji no sawas dwehseles?

Reg. Dar sawu dwehseles es ne ko nebehdaju, tapedj ka man neweens par dweh, felt ne wahrdu bij fozzjis.

Mahj. Nu stahsti tablafu, kas tew Amerikà notikke. Kà tu us turren nahzi?

Reg. Kapreines fungs manni us sawas fugges us turren nehme lihds; wiasch tur weenu mehnes palikke, un tur es tad dsirdeju kahdu mahjitaju spreddiKi fakkam.

Mahj. Ko tad wiasch fazzija?

Reg. Wiasch fazzija, ka es effoht leels grehziineeks.

Mahj. Woi tad wiasch ar tewi fewischli par to runnaja?

Reg. Nè; jebfchu tai basnizà leels tauschu pulks bija, kas us wiina wahrdeem klaufsja, tad tas tomehr man islikfahs tà, ite kà wiasch ar manni, un par manni ween buhtu runnais.

Mahj. Ko tad wiasch fazzija?

Reg. Wiasch runnaja no wiffahm tahm leetahm, kas mannà firdi bija.

Mahj. Kas tabs bij par leetahm?

Reg. Manni grehli, neatsibschana, un netizsiba. Tas mahjitajs runnaja tà, ka es sawà firdi to atsinnu, ka es ne ko labbu dohmaju, neds ko labbu daru.

Mahj. Ko wiasch tew wehl fazzija?

Reg. Daschreis wiasch man azzis flattijohs, un fazzija: Jesus Kristus effoht nahzis pasaulè, par grehziineekeem mirr, tiklabb par teem nabbageem melneem, kà arrf par teem balteem grehziineekeem. Es dohmaju sawà firdi, tas effoht gauschi labbi, ka teem besdeewigrem grehziineekeem effoht tahds apschelneeks.

Mahj. Bet kapeh? tad tu dohmajis, ka tas mahjitajs us tewis ween schohs wahrbus runnaja?

Reg. Tapedj, es dohmaju, ka ne weens tai pulkà tik leels grehziineeks ne bija kà es. Tas mahjitajs laikam sinnaja, ka es tur biju.

Mahj. Ko tad tu dohmaji no sewis, kad wiasch tew Jesu Kristu passubdinaja?

Reg. Es gauschi nobihjohs, kad fazzija, ka tee besdeewigi tapschoht elles ugguni eemesti; jo es sawà firdi biju pahrléeginahs, ka es gauschi leels grehziineeks effoht, un

par to tad fahku raudagt. Wüsch runnaja dauds no tads mihlestibas, ká Kristus greh-
zineekus mihlejoht, un par to tad wehl wairak eefahku raudagt. Es apnehmohs
Jesu Kristu mihleht; bet es nesinnaju, ká wüschu buhs mihloht, un tadeht es atkal
gauschi raudaju.

Mahj. Woi tu tiklat to weenigu spreddiki effi dsirdejs, jeb woi wehl
fahdu reis bij basnigá?

Reg. Wehl trihsreis mans lungs man pakahwe us basnigu eet, un katrá reisē
es gribbeju Jesu wairak mihloht, un to darriht, ko mahjitalis mahjija; bet manna
sirds bij daschreis tik zeeta, ká akmins.

Mahj. Woi tad no ta laika ne mas wáirs ne-effi basnigá blijs?

Reg. Ne mas, kamehr es scheid atnahzu un isgahjuscho fwehtdeen' scheid basnigá
spreddiki dsirdeju; un nu man gauschi gribbahs kristitam tapt us Jesus Kristus wahrda;
jo man, kad wehl mass biju, nebij tahdu kristigu draugu, kas gahdatu, ka es kristihes taptu.

Mahj. Kahdas dohmas un fahda juschana bij tawá sirdi no ta laika, kad tu
Amerikas semmē to pirmu spreddiki dsirdejs? woi tu arri fahdam zilwekam stahstiji, ko
tu eeksch sewis fajutti?

Reg. Ne, es ne ar weenu zittu nerunnaju, ká ween ar Deewu. Tas mihlais
mahjitalis fozzija, ka Deews to grehziineeku nopuhtas un faukschanas dsirdoht; td tad
es fajuu us Deewu, un wüsch man klausija. Daudsreis es dohmaju us Jesu Kristu,
un wehleju winnam tapt lihdsigs.

Mahj. Woi tu mahki lassih?

Reg. Druhsin gan mahku.

Mahj. Kas tad tew lassih mahjija?

Reg. Deews.

Mahj. Ká tad tewi Deews mahjija?

Reg. Deews man tahdu skubbinaschanu deme sirdi us lassischanu, un td es tad
lehri lassih eemahzijohs; mans lungs man bibbeli schlikschoja, un weens fugga kalps
man eerahdija tohs bohstabus, un td tad es ar Deewa palihgu pats lassih eemahzijohs.

Mahj. Ko tad tu bibbelē lass?

Reg. Es lassu wüschu to, fur no Jesus Kristus stahsta, ka wüsch grehziineekus mihle-
jē, un ka besdeewigi zilweki wüschu nokahwusch; ká wüsch mirris un atkal no kappu
uszebles, un wüschu to preeksch mannis nabbaga negera darrijis. Par to tad es dasch-
reis raudu, kad apdohmaju, ka Kristus manni nabbagu negeri tik gauschi mihlo.

Mahj. Bet ko tad tawa funga zitta saime par to fakka, ka tu bibbelē lass, Dee-
wu kuhbs, un fawu prahtu effi pazehlis us debbes leetahm?

Reg. Tee, kas Jesu Kristu nemihlo, lamma manni par gekki, sunni un mellu lee-
kuli. Par to gan daschreis fadusmojoht; bet atkal apdohmaju, ka weenam Kristus
mahjeklam par to nebuhs dusmotees. Jesus Kristus arr' tappe lammahts, un to wüschu
ká jehrs pazeeitigi panesse; pee ta tad es eedohmaju Jesu Kristu un nesakku teem neko pretti.

Mahjitalis stahsta: Es preezajohs gauschi par ta nabbaga negera weenteesigu
sirdi; un labpraht gribbeju sinnah, fahda atsihschana no tizzibas un zil tah' tas bij ap-
gaismohs fawá sirdi. Pee scha man nahze prahtá ta apustuta Pahwila wahrdi: Bet
nu paleek tizziba, zerriba, mihlestiba, schee tris; bet ta mihlestiba irr ta leelaka starp
teem. (1 Kor. 13, 13.) — Un es to praffiju: Sakki man, kas irr tizziba? ko tu
pats tizzi? Ko tu tizzi no Jesus Kristus un no sawas paschas dwehseles? —

Negeris atbildeja: Es tizzu, ka Jesus Kristus pafaulê nahjis' irr, tohs grehzi-neekus darricht swehtus; un jebfchu es weens nabbags, melns negeris, un tas leela-kais grehzi-neeks esmu, tad comehr grihb manni Jesus darricht swehtu.

Mahz. Kahda irr tawa zerriba? Ko tu zerre no wiinna schai pafaulê, un tur tai nahlofchâ dshwibâ dabbuht?

Neg. Es zerreju, ka Jesus par manni gabdabs un manni no grehkeem pafar-gahs, kamehr schelt wirs semmes dshwofchu; es zerreju, kad mirtfchu, pee wiinna aiseet un pee wiinna dshwoht muhschigi, un ne kad wairs mirt.

Mahz. Ko tad tu dohma no tahs kristigas mihle stibas? Ko tu mihto, un kurreu tu wiffwairak mihto?

Neg. Es mihleju Deewu, to Zehwu, ka winsch tik schehligs bij, famu dehlu fuhrtigt pafaulê. Es mihleju Jesu Kristu, tapehz ka winsch man papreeksch irr mihlejis. Es mihleju wiffus zilwekus, baltus un melnus, jo Deews wiffus irr raddijis. Es mihleju ihstus Kristus draugus, tapehz ka tohs Jesus mihle, un tee mihle Jesu.

Schi bij manna pirma farunnaschana ar scho negeru jaunekl. Es preezajohs, to, td ka pats wehlejahs, zaur swehtu kristibu usnemi pee kristigas draudses. Comehr grihbeju wehl wairak ar wiinnu farunnatees, un pehz wiinna dshwofschanas isklau-fibt, un apsohliju, to pehz kahdahn deenahn wiinna funga mahjâ apmekleht. Kad winsch bij aifgahjis, dohmaju es pats pee sewis: Deews irr zaur sawa dehla affinim to zilweku dwehfeles atpestijis wiffadâs tautâs un wallobâs. Jebfchu dauds no teem schê kahdu laifku, zaur zilweku breefmiigu nauhas kahribu, jitteem par wehrgeem irr, tad comehr daschi no teem, gohds Deewam! zaur Deewa scheplastibu irr aifnact pee tahs smahhadigas to Deema hebrnu, un zaur to no tahs fahrona wehrga buhschanas atpestiri, kas tik dauds pehz sawa prahta turr fahlehgus. Tas buhtu weens falds preeks, kad Aphrikas semme drihs sawas rofkas pazeltu uf Deewu. Juhf semmes walstibas, dseedait Deewam, dseedait tam Kungam! — P. — p.

(Sit tas nowakâs us preekschu.)

Siina, jif nauhas 6. Dezember:mehn. deenâ 1844 eefsch Rihges makfaja par daschahm prezehm.

Par	Makfaja:	Subr. naudâ. Rb.-R.	Par	Makfaja:	Subr. naudâ. Rb.-R.
1	puhru rudfu, 116 mahrzinus smaggu	1 35	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	7
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 10	—	tabafa = = = = =	75
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 30	—	sweesta = = = = =	2 60
—	ausu	— 70	—	dselles = = = = =	— 75
—	sirnu =	1 60	—	linnu, frohna = = = = =	1 40
—	rupju rudfu. mistu	1 50	—	— brakfa =	1 10
—	bihdeletu rudfu. mistu	2 10	—	kannepu = = = = =	— 75
—	bihdeletu kweeschu. mistu	3 20	—	schfihitu appinu	2
—	meeschu. putraimu	1 70	—	neschfihitu jeb prezes appinu	1 20
—	eefala = = = = =	1 25	—	muzzu filku. egfu muzzâ	6 75
—	linnu. sehklas = = = = =	3 50	—	— lasdu muzzâ = = = = =	7
—	kannepu. sehklas	1 50	—	smalkas fahls	4
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3 50	—	rupjas baltas fahls	4 50
barrotu	wehrschu gaku, pa pohdu =	1	—	wahti brandwihna, puffedga =	8
			—	— bimdegga =	9

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 48 un 49.

30 Nowember un 7 Dezember 1844.

Slimmineekeem

par
swehtigu usfkubbinaschanu un par ihstenu apmeerinaschanu.

Râ wînsch laudis mihko! wîssi swehti irr tarâ rohtâ. (5 Mosh. gr. 33.
(Trefcha dalka.)

17. b. Wehl jltti wahrdi us flimmineekeem, kad firds
teem taf ehdahs.

Bet wart buht, mihlais flimmineeks, ka tawa wahja tizziba, par fo tu firds ehdees, nezekahs, ka ween no tawas flimmibas. Woi ta irr, to warressi manniht pee ta, ka firds tad jo wairaf ehdahs, kad flimmiba kaulus lausch, un rimstahs atkal, kad flimmiba atlaisch. Tas jau redsehhs deewsgan pasaulê, ka meefas spîrgtums dwehfeli arri darra jautru, un ka jlttas flimmibas tahdas, ka prahtu pahrnemm ar schahdahm, tahdahm bailehm ta, ka pars jo tizzigs Deewa behrns fahf ar tahm dohmahm kautees, woi wînsch arri teescham Deewa behrns, un aplam behdajahs, ka Deewa behrnu dalka tam nebuhs debbefis. Ja nu, mihlais lassitajs, tawa flimmiba tahda, nu tad peeluhfo, ka tu Deewu peeluhgdams, un padohdamees tam Kungam, kas ar sawu sipru rohtu wîssu eespehj, scho wainu nestu, ka jau wîssas meefas wainas, ar pajeeschanu. Lizzi, ka tas, kas tawu firdi ehdt, nezekahs, ka ween no tawas flimmibas. Teescham tew naw par fo bihtees un baillotees. Tahs dohmas, kas tewi apsuhtsf un pasuddina, irr tufschâ ehna ween. Bet kameht tu ar tahm kaugees, eepreezinajees arridsan ar Kristus, tawa ihstena drauga, mihlestibu. Ar isbailehm winnam arri bij jazlhnijahs; un fo, rahdams us saweem mahjekteem, fazzija, to us tewi falka apmeerinaschanas labbad: »gars gan irr labprahtigs, bet mee fa irr wahja.« (Matt. 26, 41.) Un ja schi tufschâ ehna scheid semmeswîrsû no tewis nebehtgu wîss, nu tad tew jou sinams, ka par masu brîhdi flimmibas spehks tawu garru waitrs ne nospeedihhs, bet, uswarreis paschu nahwi, tu preeku redsefi, fo ne weens no tewis neatnems. Tur taws prahts waitrs nebaschisees, tawa firds waitrs ne-ehdisees, tawa dwehfete nenofkums, un Deews wîssas affaras neschahwehs no tawahm azzim.

18. Padohms flimmineekam dohts, ka tam buhs gahdaht,
lai paleek atkal weffels.

Pareisi ne ween darrisi, flimmineeks mihlais, bet tu darrisi ta, ka tew peenahfahs pehj Deewa prahta, kad apdohmigi par to gahdafi, lai teezi atkal weffels. Zit ween warredams, tad nu mekle prahtiga daktera padohmu, un ka tu no ta dabbutu sahles. Bet no Deewa pusses, ne-eij, nebrauka pee schahdeem tahdeem labdarreem un ahstehm, woi wezzahm bahbahm, un apwahrdotajeem, kas falka, ka ar Deewa wahrdeem ween atnemm' sahpes, un flimmibu. Bihbelê ne kur naw fazzihhs, ka Deews sawus swehtus wahrduis dewis, lai ar teem apwahrdo, bet tas gan bihbelê lassams: (5 Mosh.

gr. 18, 10—12.) ka wiffi tee, kas ar tahdu apwahrdoſchanu tinnahs, tam Kungam irr negantiba. Bet ſahles ar ſawu ſinnu dſert, tas naw Deewa wahrdeem pretti, un tee lautini, kas ſakka: ſahles diert, tas effoht tik labbi, kã Deewam ſaturreht roſku, lai pats nepezejek neweffeku, tee nabbaga lautini leekahs gan Deewu zeenijofchi, bet ar nepraſribu. Zo woi tad Deewa ſpehks naw eekſch tahm ſahlehm, ko pats raddijs, un kad tahs ſlimmineekam palihds atweffeleetees, kas tad zits palihdijeis, kã pats Deews? Kriſtitam zilwekam eekſch ſlimmibas buhſchanas peenahkahs, ka, zil ſinnadams un ſpehdams, neapnizjis no ſawas puffes wiſſu darra, ko Deews gribb, lai ſlimmineeks darra ſawas weffelibas deht, un to darridams, wiſch ſewi pawehl eekſch ta Kunga roſfahm, un ar pajeeſchanu tizz, ka tas, kas diſhwibai un nahwei Kungs, par wiſſu nodohmajſs, kas tam teefſcham par labbu.

19. Eepreezinafchana tahdeem, kam ilqi ja-wahrgſt, kam nakti meegs nenahk, un kam leelas ſahpes jazeefſch.

Tew, kas ſinn, ilqi ja-wahraſt, tu gan zerre, ka tu atlabbofees, bet tu neatlabbojees wiſs, un tu gan redſi, ka Deews neatlaidihs, ka pehz ilgas wahrgoſchanas buhs ja-aſeet Deewa preekſchã. Woi nu gan brihnumſ, ka tu ar behdahm apnihkſti wehl neſi ſcho meefas grauſtinu. Bet apdohma, mihtais, zil wahraulifſch to paſchu zeetufchi woi qreubroki wehl. Peeminni to ſeerwiſu, kas diwpaſmit gaddus affins ſebrgã gullejuſt (Matt. 9, 20.); to nabbadſtau pee Betesdaſ dihkã, kas 38 gaddus gaidiſe, lai paleek atkol weffels (Joh. 5, 5.); tohs nabbadſtauſ wiſſus, kas ubbaqu nammõs un laſaretõs jau daſchu qaddu us ſawas gultikas gull, waidebami un leelakas ſahpes zeefdami, ne kã tu. Retangees pehz teem, kas mihtã preeka weffelibã diſhwodami, ſaldumu hauda, kamehr tewim jabauda ruhktums. Sawã laikã tu arridsan ſalduma gan buhſt dabbusis ſawuteeſu, un woi tad mehs labbu gan gribbam dabhuht no Deewa, bet to launu neſanemt (Njab. 2, 10.). Bet tawa wahraqoſchana naw launums, naw ſohdiba; — jo ſohdiba irr atnemtã un arehks irr peedohts —, bet labbums ta, derriqa tohti pee tawas muhſchikas iſqalabſchanas; no Deewa tewim uſlika, kas ſinn, tapehz, lai tewi pamafam jau atwehl no laizikas diſhwibas un paſaulikas buhſchanas, pee ka tu lihds ſchim peekerees; lai tewi mahja zeeftees lehnã prahrã, ko tu lihds ſchim wehl nemahzijees, un wiſchlim padohrees Deewaſwehtam prahrã. Warr buht, ka tawa wahraqoſchana arri tehwa rihtſtes; ar ko ſawu behrenu ſchauſch, lai tas ar laiku noſteek tahs arehku nerahntibas, kas tam wehl peelihp. Zeb woi daſchfahr Deews tawu tizzibu ar to neqribb pahrbaudihht un ſtiprinahht, tew paſcham un zitteem par labbu? Zo teem tawejeem un wiſſeem, kas pee tewis pee-eet, tew buhs ſawã wahraqoſchana rahdiht, ſahds ſpehks irr tizzibai uswarreht dauds, un tã to Kungu flaweht, kas eekſch ſaweem wahjeem behnineeem tik ſpehziqas parahdabs. U. kas tad irr wiſſas paſaulikas zeefchanas, lai arri buhtu jo ilqas! Swehts Pahwils ſakka: muhſu beddas, kas irr weeglas un ihſas, mums padarra ne-iſſakkoht leelu, muhſchigu un paſtahwiagu gohdibu (2 Kor. 4, 7.). Zeefſcham, mums us muhſchibu dohmadameem wiſs irr »maggums«, brihtinſch ween, kas nohñ, pirnis ne kã to wehl mannam.

Tu ſchellojees pawiffam par to, ka nakti meegs tewim nenahk. Ak, tawu nab-

badsiu! Bet kam tad tu negribbetu weetu doht tohm swehtahm dohmahm, kas arri schinnigeubtibâ tewi warr apremdeht? Naktis, fur wiss kluss, raugi, kâ ta ihsti us to, pee sawa Deewa, pee sawa Pestitaja eet ar wissahm sawahm dohmahm. Lai tahs ween dauds pee rawu Pestitaju miht, kâ wunsch, pasemmojees, staigaja semmes wirtsâ. Deeminni tahs naktis, fur wunsch, tewis labbad, mihledams bijs nomohdâ. Deeminni pawissam to nakti, kas sam bij pehdiga jâ'ai muhschâ, fur dahrsâ par mums ar nahwi irr zihnijees, un mahzetti ne tik dauds to ne eepreezinaja, lai gan tohs bij luhdsis, ka weenu paschu stundu ar to buhtu nomohdâ bijuschi un Deewu subguschî. Deeminni to dwehfeles meeru un preeku, ko toi nakti wunsch mums atpirjis, un lihqsmâ zerribâ tu warri gaidiht to muhschigu deenu, kas pehz pahzreestahm, isfahm behdu naktim tewim aufshê!

Kad tu, flimmineeks mihtajs, waibi leelâs fahpês, kas jo deenas jo leelakas, af, tad stattes us to, kas pee krusta nomohzihts, kam kahjas un rohkas zaur-urtras, kam galwa no ehrlschkeem raustita, ko slahpes mahz, kas kausdu atstahs un pulqohs, itt no teefas warreja fozzih: us luhkojeet un raugait, woi arri kahdas fahpes irr, kâ mannas fahpes (Jer. raud. ds. 1, 12.). Pee sawahm leelahm fahpehm tu ihsti warri noprast, jif leela winna mihlestiba, ka pats, ne ko nenoseedsees, tewis labbad mohku juheâ peldejis, lai tewi atpesti no muhschiaahm mohkahm, un no muhschigos sohdbias. Tew jageesch, woi gribbi, woi negribbi. Bet wunsch zeetis pehz sawas paschos gribbeschanas. (Saha. 10, 18.) Jo tawas fahpes tewi graustin grausch, jo tawas tizzibas azinas lai statts us Jesu, to krustâ-fistu, un pee winna krustu mekle fewim zeeschoht pozeeschanu un spehku. Kâ us preekschu buhs ar sawahm fahpehm, ar to luhdsams nesehdees wiss. Tu jau nesinni, woi riht deenu wehl peedshwofi. Kam tad schahs deenas nastu wehl geubrafu fewim darrih? Klaus, ko taws Pestitajasmahja, un lai ik weenai deenai irr sawas paschas behdas (Matt. 6, 34.). Preezajees par ikattu deenu, ko tu ar Deewa palihgu pawaddijis, lai gan eeksch fahpehm buhtu pawaddita, un twerrees pee tahs uihlas apsohlischanas, pee ka tewim arridsan irr dalkas: Deews irr pee tizzias, kas juhs neleek kahrdinacht wairak, ne kâ juhs spehjat, bet arridsan kahrdinaschonanâ tahdu gallu darrih, ka juhs to warrat panest. (1 Kor. 10, 13.) Kâ tu lihdschim jau pee few pascha redsejis, ka schee wahrdi teescham teefi, tâ tu to arri us preekschu redsefi, un ja Deews tew wehl leelakas zeeschanas buhtu nolizzis, woi tad tas pats tewi newarrehs tâ stiprinacht, kâ tahs panestiffew pascham par brihnumu. Jo zeeschanas wairojahs, jo eepreezinaschana wairojahs. (2 Kor. 1, 4.) Bet woi tad deewsgan naw redsehts, ka ar flimmineeku gahjis dauds zittadi, ne kâ pats dohmajis, ka pehz ilgâs wahrgoschanas, pehz leelahm fahpehm taf wehl palizzis weffels? Un lai tad eet, kâ eet, ne kas tewi taf nefchêris no Deewa mihlestibas, kas irr eeksch Kristus Jesus, muhsu Kungu, (Reem. 8, 35—39.) un wissleekakajas fahpes tew newarr panemt to eepreezinaschonu, ka scha laikâ zeeschanas to gohdibu neatmakfa, kas mums tiks parahdita. (Reem. 8, 18.)

20. Ka flimmineekam Deewa wahrduſ buhs pee ſawas ſirds
 likt un ſeet, un kâ tam buhs ta Kunga dahrgas
 meefas un affinis baudiht.

Woi man tewi, draugs mihtais, wehl buhs ſtubbinagt, lai tu tohs ſwehtus rak-
 ſtus laffi un pee ſirds nemmi? Laikam to newaiſjadſehs wiſs darrigt; jo wiſs, ko es
 us tewi runnajt, tas jau tewi aiſrahdiſa us teem rakſteem, un us To, par ko teeleezi-
 na, ka wiſſa wahrda mums irr ta diſhwiſa. Lai tu gan lihds ſchim maſ ween buhtu
 behdajtſ par wiſſa wahrdeem, woi tſhri tohs niſſinajtſ, buhſt gan zittâ prahtâ pa-
 lizzjſ zaur to, kaſ tewi ja-iſredſ un ja-iſzeefſch, jo »apbehdinaſchana mahja to
 mahjibu wehrâ likt (Eſaj. 28, 19.). «Tawâs flimmiſbas deenâs, pa tahm ſtundahm
 jo wairak, kur tawâs ſahpes tâ kâ mittahs pa druſku, nemmees laffiht un mahjitees
 no Deewa wahrdeem, to Kungu luhgdams, lai wiſſch no augſchenes tew dohd ſawu
 garru, kaſ tew to gaſmu atklaht. Bet kad tu weffels jau ar wiſſu ſpehku miſhlejtſ
 Deewa mahjibas, pee tahm ween atraddiſ preeku, kâ us ſalkahni gannibahm, tad jau
 taggad tœſcham tu pee tahm kawefeſ deen' un nakti, un tahs nemitteſees tawâ ſirdi
 un tawâ muttê buht. Preezigt tu peht ta apuſtula wahrdeem tam Kungam dſee-
 daſi ſawâ ſirdi, weens patſ buhdams, un ſaweefſchu ſtarpâ runnaſi ſlawas
 dſeeſmâs un pateizibâs dſeeſmâs un garrigâs dſeeſmâs (Eweſ. 5, 19.).
 Tâ jau Dahwidſ un wiſſi tizzigi, gan wezſas, gan jaunâs derribas laikâ, darrjuſchſ
 ſawâs behdâs un raiſtſ, un muhſu laikôs no wiſſadahm Deewa wahrdu grahmatahm
 mums, paldeewſ Deewam, truhtkuma uaw. —

Bet kahts wahrduſſch man arri ja ſalka par ta Kunga dahrgahm meefahm un
 affiniſ, ko flimmineeki bauda. Al tawu ſwehtu ſpehku un preeku, ko flimmineeka
 tizziba un ſirds no tahm dabbu, kad tahs bauda zeenigi! Bet, nedohd Deewſ, jil
 flimmineeku tahs bauda nezeenigi, ſew paſcheem par ſohdibu. Jo kad neatgreesigtſ
 grehtineekſ dohma: kad ween wiſſch ehdiſ no tahs ſwehtitas maiſes, un dſehriſ no ta
 ſwehtita bilkera, kad ween Deewa kalps tam bijtſ wirſu, tad engelſ wiſſa dwehſeli neſſiſ
 Ahbraama klehpi, lai gan to ne maſ wiſſ neatgreesuſeſ; woi tad wiſſch naw ehdiſ un dſehriſ
 ſew paſcham to ſohdibu? No tahs tu nu ſargees ſwehtâ ſargafſchana, flimmineekſ
 mihtais! Darri tadeht tâ, kâ no pirmagalla tewi eſmu mahjijtſ ſchinnis lappinâs:
 patſ pee ſawas ſirds jel eij, iſmekle to paſchu zaur zaurim, nepeewilkeſ ſozzidams,
 tew grehtâ naw, mekle ween neapniſſiſ, gan uſeefſ tik daudſ, ka iſtruhtdamees
 neſinnâſi zittur glahtſchana dabbuht, ka ween pee ta, zaur ko mums irr ta ſalhtſina-
 ſchana zaur wiſſa affiniſ; prohti: ta grehtu peedohtſchana. To no wiſſa luhdſiſ eefſch
 tizzibas, tu ween warri wiſſa dahrgas meefas un affiniſ baudiht zeenigi, ſew par ſweht-
 tibû, un tahs tewim tad buhs par lihtu, ka tu ſchehlaſtibas dabbujtſ, bet par dſennolt
 arri, kaſ tewi padſenn, wiſſam padohſtees wiſſchlim par ihpaſchumu. Bet kad te-
 wim pee Deewa ta leeziſa, ka tu diſhwojtſ, kâ Deewa behrnam klahtahs, ka tizzibâ
 ſtahtwejtſ, tu taggad arri ſtahtwi ſchehlaſtibâ, kad tawâ ſirds ilgojahs tohti no paſcha
 Jeſus muttes diſrdeht atkal no jauna to preezâs ſinnu, ka tu apſchehlohts un taiſnohts,
 un kad wiſſam gribbi iſſti ſeet peeſeetees, tad tu wiſſa dahrgas meefas un affiniſ
 ſawâ flimmiſbâ baudift, ſewim par leelu meeru un ſwehtibu, tapat kâ tu tahs baudijtſ

weffels buhdams. Nekaujees tad, prahtâ schaubidamees, ar schahdahm tafhdahm dohmahm, bet nekawejees arri, kamehr jau nahwe firidi laustin lausch. Pasluddina-jeet ta Kunga nahwi, teekams tas nahf, tâ swehts Apustuls Pahwils fakka, un ar to muhs mahja, lai wiffâ sawâ muhschâ peeminnoht to, kas par mums irr mirris, eeksch winna dshwojam, un ne ween lai eeksch ta nomirstam. Tu effi grehzi-neeks, wiasch pee tewim nahf kâ grehku deldetais; tu nowahrdsis tik labbi meefâ, kâ arridsan garrâ, wiasch pee tewim nahf kâ ahrste, kas warr at-ahem wiffas rawas dwehseles fahpes un aisfeet wiffas rawas wahris; tu effi nab-bags, wiasch pee tewim nahf ar wiffu sawu baggatu swehribu, un tewim peestahjâhs kâ draugs, kâ glahbejs un preezinatajs, kâ beedris, kas lihds pehdigai stun-dai pee tewim palidams tewi negribb atstahf, neds pamest, un kâ wiasch us ifkatru fakka, kas eepreezinajâhs ar winna dahrgu nopelnumu, ar winna affinainu zeefchanu un nahwi, tâ wiasch it ihpafchi us teem, kas rizzigi bauda winna dahrgas meefas un affinis, fakka: kas mannu meefu ehd un mannu affini dserr, tas paleef eeksch mannim, un es eeksch ta — tam irr muhschiga dshwo-fchana, un es winnu usmohdinafchu pastarâ deenâ (Zahn. 6, 56. 54.).

21. Râ flimmineekam ap firids, kad reds, ka nahwe tuwumâ.

Nu, mihtais draugs, manschkeet, ka scho reis Deews neatlaidihs wifs. Jau wiffi spehli suddin suhd, jau fahpes tewi pahraemm, jau wifs rahda, ka dshworais wifs nebhfsi. Tu jau dsirdi nahwi pee rawahm durwim klaudsinahf, jau redsi pee drauga un behrnu affarahm: teem sinams, ka ja-scherrahs. Woi fchi wehsts tewim nekereees pee firids? Kereees gan, bet warr buht, dauds wifs ne! Ak draugs, draugs mihtais, kad tu rahds, kam firids palikkusi zeeta, nefatreekta, lai gan Deews, kas gribb, ka ne weens nepasuhd, kâ ar wefferi to fittis ar wiffu to, kas tewim bijja-zeesch, tad es wehleju, tad es schinni paschâ brihdi to tehwu wiffas schehlastibas, to grehzi-neeku Pestitaju luhgdams luhdsu, lai fchi nahwes wehsts kâ ar basuni tewi istruhze no grehku nahwes = meega us to ihstenu un muhschigu dshwibu. Ak, tu stahwi pee ta besdibbina alkas, fur tikfi flihzinahfs muhschigâs mohkâs. Atwelz', atwelz' fahju! Ne pee wiktees; Deews neleekahs apfmeetees. (Gal. 6, 7.) Usmett', usmett' wehl azzis us to besdibbini, lai tawa firids istruhfstahs drebbedama. — Bet, draugs, fatwehris tawu rohku, es, taws ihstens draugs eeksch Kristu Jesu, no Kristus puffes tewi luhdsu: kad taws leelais grehku pulks tew stahdahs preeksch azzim, un tu redsi, kâ elle jau plahfa sawu rihkli, tawa firids lai nesismiffahs, woi schinni paschâ brih-di! Wehl irr laiks! Wehl schehlastibas wahrti stahw atwehrti! Sceidsees un nekawejees! Peesceidsees pee ta, kas ne weenu grehzi-neeku nedsenn nohst nofewim, kam tas tehws to warru dewis, wiffeem, kas eeksch winna wahrdu rizz, to muhschigu dshwo-fchanu doht, un kam tew japateiz par to, ka ne jau fenn ne-effi, kâ sapuis, neaugligs fohfs, nozirsis un ugguni eemests. Taggad tu, zaur winna besgalla leelu apschehlo-fchanu, kâ pagalle wehl no ugguns israuujams! Tizzi ween eeksch winnu, un kad tu tik ilgt gan pats ar labbu prahtu sawa eenaidneeka grehku-pinnektâs staigajis, taggad taf nekauji, ka tewi sapinn un aiswedd gubsticu ar famiffeschanas faitehm. Ne, no eenaidneeka nohst, greefi azzis us sawu muhschigu draugu. Kaunigas ween tu us Jesu

gan usmettisi azzis, bet tã fã drohschas arri jau; jo tu redsi, tãhs affinis, kas ne'tã fã Abhela affinis us Deewu brehz pehz atreebeschanas, bet atgreesigam grehzineckam scheplastibu un preedohschanu isludhschs no ta tehwa wiffas apshehlofchanas; tu dsirdi, fã Jefus mirstocht luhds par saweem eenaidneekem, un taunadarritaju peenemm schehligi, kas tã, fã tu, ar fatreektu firdi, paschã nahwes brihdi, pee winna melle scheplastibas. »Schodeen tu ar mannim paradihse buhfi!« pee scheem wahrdeem lai tawazerriba ktaujahs, tohs sakampi tã, fã netizziba tewim tohs nespehj atxaut. Schodeen, kad tizzigs un atgreesees nomirfi, tewim arridsan — sinams bes wiffa tawa nopelnuma — scheplastibas durwis atwersees un tu ee-eefti paradihse. Preezajees ar leelu preeku, teiz ar leelu pateikfchanu sawu muhschigu schehlotaju; schodeen buhs lihgfimiba debbesis par tewi!

Bet tu, Deewa behrns, tu, Kristus draugs, fã tewim ap firds, kad dsirdi nahwes mehsti? Senn jau tu nedrebbejis no tãhs, un ihsti taggad armettis wiffas bailes, tu preezajees, fã zekka-wihrs, kas pahrnahzis; fã strahdneeks swehtã wakkarã. Kam tad tewim arri bija bihtees, jo tu to duffu pasihsti, kas tewim buhs pehz tawas darbeschanas, tu tãhs jaunã debbesis un to jaunã semmi pasihsti, us fo tu gaidijis, un tawa dsihwofchana scheit jau bijufi debbesis. Tãpehz tewim arri preenahkãhs, fã tu wiffseem, kas tawu tezzefchanu un tawu zihnischanu redsejuschi, un nu reds tawas tezzefchanas gallu, pee fewim rahditu, kahds meerigs un preezigs trauzahs debbesis tas, kas to labbu zihnischanu zihnijis un tizzibu turrejis. Warr buht, tu fenn jau ilgodamees nopuhrees: mihta stunda, kad tu nahfsi? jankais brihtinsch, kad tu buhf? kad tu man tur newest sahfsi, fur man jauka dsihwe kluhs? Bet tu tã ne, fã daschs neatgreesfigs, kas pehz nahwes brehz, un ak, lai nedohd Deews, us muhschibu ne mas wiff nedohmadams, Deewu luhds, lai to ween peenemm. Ak, nabbadsinsch noschehlojams, tewi bij wairak luhgt, lai Deews tew wehl dohd laifu un wolku us atgreeschonu, un japateiz Deewam par ilkatru brihtinu, fo winsch tewim peelee us to. Bet tãhs zilwels, ar sawahm zeefchanahm apnizzis, schahm ween gribb gallu redseht, un woi nu gluschi nebehdneeks sawõs grehtõs, woi aplamneeks sawã zerribã us Deewu, nedohma, fã tam grubtaki, fã tam muhschigi buhs jazeefsch, kad neatgreesees aiseet Deewa preekschã. Tã nu ar tewi paw, kas tu sinni, kam tu effi tizzejis, un kas tu zerre stipri, fã Deews irr spehzigis, tawu nosiktu mantu pafargahf lihds winnai deen ai. (2 Tim. 1, 12.) Tu effi fã peekuffis, nogurris zekka-wihrs, kam prohts ween stahw us sawahm mihtahm mahjahm. Lai gan winsch neleedsahs grubtu zekku staigahf, un staigajohf nest deenas karstumu un nastu, taf, jo grubtaki, jo karstaki, jo wairak tam stahw probã: ak kaut es jau buhtu mahjã! Tã irr bijis ar dascheem tizzeem Deewa behrneem, par fo tee swehti raksti mums stahsta; ar Jeshabu (1 Mohf. 49, 18.), ar Eliasu (1 gr. no teem Eehn. 19, 4.), ar Sihmeanu (Luhf. 2, 29.), ar Pahwilu (Wihf. 1, 23.), kas no wiffu tizzigu muttes salka: mehhs gribbam labbaki buht ahrã no meefas un pee ta Kunga dsihwoht. (2 Kor. 5, 8.) Tã tu, draugs mihtais, arri jensees pehz nahwes, jo tu sinni, fã ta tewi pee ta aiswedtichs, fo tawa dwehfele mihto par wiffahm leetahm. Ak, winsch par to nedufmo wiff, un tu drihtfi gan winnu luhgt: nahz', mihtais Jesu, nahz', no

firds es tewls gaidu! Bet kad winsch kluhs nahjis, tas lai stahw pee winna! Tu nereijees un nekohdees, ka tam buhs nu pat ihsti nahft. Kad winsch sawu nahfshanu lawe, tad dohma, ka tam pee tahdas laweschanas labs un shehligs prahes, tewim un jitteem par labbu. Tahs deenas, kas tewim wehl peelikras, tahs nodshwo fataifidamzes us winna atnahfshanu, un ta, ka tu jittus, jo wairak tohs saweeschus, ustaitieu us sawu wiffwehtakaju tizzibu. Tawas gaidifshanas laiks tew warr pat fwehtu mahjibas laiku wehl tikt. Ta fwehts apustuls Pahwils to brahtu wajjadshibas deht peezeetees wehl meefâ palikt, lai gan tam eegribbejahs atraffitam tikt un ar Kristu buht, kas winnam pasham tohti dauds labbaki buhtu bijis. (Wihl. 1, 22—24.)

Bet fo tad es falku, ka wisseem ihsteneem Kristus tizzigeem prohts ween us to: af laut es buhtu debbesis, laut debbesis! un kâ tee ar leelu meeru un preeku trouzjhs debbesis? Woi stary Kristus isredseteem tik labbi nebuhs arri kahds, kas isbihstahs no nahwes, un kam patiktohs wehl ilgaki schè palikt? Ka pafauls behrneem, Kristus krusa eenaidneekeem, schahdas bailes, ka teem schahda patifshana, tas gan naw brihnums. Jo kâ gan teem no nahwes nebuhtu wifs jadrebb, kâ gan tee newehletu ilgaki wehl palikt schè; jo nahwe teem atrau j wiffas tahs mantas, pee ka firds teem peekehrahs, un par tahm debbesis manrahm, kas baggarigi tiks ardohtas to sudduschu pafauls mantu weeta, par tahm winni ne fo wifs nesinn. Bet brihnums gan, kad arri tahds, kam dsihwofshana jau scheit bij debbesis (Wihl. 3, 20.), no nahwes drebb-un scheit wehl ilgaki gribb palikt. Woi tahds ar to nerahda, jif wahja tam wehl tizziba? Nu tad, draugs, kam firds ehdahs tahdas wahjibas deht, ar Deewa palihau usnemfchu tawu firdi apremdeht un tawu prahtu apareest. Tu shehlojees, ka tu wehl ne-effi tahds, kahds weer Kristum irr patihkams, ka wehl neeffi qattaws un derrigs us muhschibu. Tu tapeh; labbaki gribberu wehl ilgaki dsihwoht, sawu dsihwibas laiku labbaki wehrâ nemt, no schahda woi tahda grehka, kas tewim wehl peelihp, atqreestees un us muhschibu labbaki fataifitees. Swebhtas nu gan schahdas tawas dohmas un apnemfshanas, bet ja nu Deews tewi wehl ilgaki arstahj schè, woi tad tu skaldri sinni, ka isdarrifi teescham, fo gan tu apnehmees darriht? Kas tad tewim appalwo, ka ustizzigs palikfi nenoqurdams? Woi tawas bailes daschfahrt nezekahs no tahs wahjas tizzibas, par fo jau tikku tewim tunnasje? Nu tad nemm' labbi pee firds, fo tew arri jau fazzijis par eepreejinafshanu, un peeleezi tam wehl stah tohs Deewa wahrdus: zaur shehlastibu juhs palikfufchi fwehti, zaur to tizzibu, un tas ne no jums, ne zaur darbeem. (Ewes. 2, 5. 8. 9.) Ta muhschiga dsihwofshana irr Deewa dahwana (tibra shehlastibas dahwana) eelfch Kristu Jesu, muhsfu Kunqu. (Reem. 6, 23.) Kad nu tawa firds tewl ehd tawas wahjibas deht, woi kahda ihpash-darrita grehka deht, tad sawu firdi isteiz' Deewam, un melle pee winna peedohfshanu un meeru, ta kâ Dahwids (Dahw. ds. 51.). Darri ta, kâ deemabihjigs Islijas darrija. Us to tas praweets no Deewa puffes bij fazzijis: opkohp' sawu nammu, jo tu nomirfi. Bet Islijas par to istrubjees, jo winsch gan nomannija, ka wehl gattaws ne-effoht us ais-

eefchanu Deewa preefchâ, no firds Deewu pecluhdse. Un kâ wînsch paklaufihts pehzak warreja fazzicht ar teifschanu, tâ tu arridsan warrefi fazzicht: Redsi, es ar gauſchu euhktumu pehz meera ilgojohs, bet tu effi mannu dwehfeli mihi ligi apkampis, ka ta fatruhdeschanas bedrê nenahktu, jo tu effi wifus mannus grehkus pakkal fewim mettis (Eſaj. 38, 17.). Lai nu arri Deews tawahm deenahm nepeeliktu flah, tâ kâ winnam, ko patš warr buht arri tag, gad wairs newehleſi wiſe, jo preezigs tu eefi us muhschibu, kas tewim nu parahdahs atkal kâ ta weeta, kur to preeku pilnibu baudifi, ko taggad jau pa druſſai eebaudijis.

Bez kas sinn, tawa firds ne-ehdahs wiſe par ee-eefchanu debbefis, bet ween par aiseefchanu no ſcheienes, par nahwes zihniſchanu, par tahm geuhſtahm mohkahn, ar ko dwehfete ſchêirſees no meefas. Tu, kâ dauds laudis, dohma Deews sinn zik leelas un geuhſtas taſs buhs. Bet lai nu tahdas arri buhtu gan — ſkaidri ne ko wiſe neſinnam par tahm; ko tad nu kautees ar balligahm dohmahm! — nu, tad taſs irr tee ſchauri wahrri, par ko jaſpeefchahs, lai teef eefchâ jaukôds debbefis, pagalmôds; taſs irr pehdigas mohkas, kas tew jazeefch; taſs irr iſſas, lihdsinajamas tahm ſahpehm, kas ſeewai, kad wînnas ſtunda nahkufi. Kad behrens tai dſimmiſ, tad taſs wairs nepeeminn, ta preeka deht. Un woi tad Jeſus, tawa glahbeja, ſtipra rohka tewim naw jo tuwu nahwes brihdi? Dee wînna tu warri drohſchi turretees, kad jau azzis tumschas fluhſi, kohjas, rohkas lauschahs, gruhſchahs, kad tee nahwes ſweedri pluhſi, kad taſs kruhtis ſmaggi puhſchahs, un jau taggadim tu warri preezigs fazzicht ar Dahwida wahrdeem: jebſchu es arri nahwes eelejias ehâ ſtaigaju, taſ es ſaunuma nebiſtohs, jo tu effi pee mannim, taws kohks un taws ſiſls manni eepreezina. (Dahw. ds. 23, 4.)

1.

Kâ ja-atbild us 35tu lihds 37tu jautafchanu.

us 35tu: Njabs. (Lubto Njaba gr. 12, 8.)

us 36tu: Jerobeamam. (Lubto 1 Eehn. gr. 13, 4.)

us 37tu: Bet-Dhrona walſi, Kananiteru karru-ſpehtu. (Lubto Joſuâſa grabmatâ 10, 11.)

J a u t a f c h a n a s.

- 38) Kas tas tahds êhniſch biſis, kas weenâ paſchâ perſchinâ few lihdsinaja ar trim putneem?
- 39) Kâ tam wiſtram bija wahrds, kas wiſſai tautai fazzija azzis, ka tee 'effoht pahrgalwigi; — un kam tatſchu ne weens ne drihtſtejahs ko fazzicht pretti?
- 40) Woi ſinni to tehwu, kas no ſawa dehta ſchêirdamees, ſchim preteize, lai atſiſtoht ſawa tehwa Deewu un tam'no wiſſas firds kalpojoh?
- 41) Kas tee tahdi laudis biſa, kas dauds gaddus neds maiſi ehduſchi, neds ſtipru dſehreenu dſehruſchi, tatſchu til ſtipri biſa, ka diwus êhniſus uswarreja?
- 42) Kurrâ weetâ dſihwoja karru-wihrs, kas ſawâs paſcha azzis ne biſa zeenigs, bet ko zitti tatſchu atſinne par zeenigu?

36.